

Avocat George COCA ■ Jurist Oana LAZĂR

***Acțiunea civilă în procesul penal exercitată
de unitățile spitalicești***

Ghid de recuperare a cheltuielilor de spitalizare

- ediția a II-a, revizuită și adăugită -

Avocat George COCA ■ Jurist Oana LAZĂR

Acțiunea civilă în procesul penal exercitată de unitățile spitalicești

Ghid de recuperare a cheltuielilor de spitalizare

- ediția a II-a, revizuită și adăugită -

Universul Juridic

București

- 2015 -

Editat de S.C. Universul Juridic S.R.L.

Copyright © 2015, S.C. Universul Juridic S.R.L.

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin

S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al S.C. Universul Juridic S.R.L.

**NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU VA FI
COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOTIT DE SEMNĂTURA ȘI
ȘTAMPILA EDITORULUI, APLICATE PE INTERIORUL
ULTIMEI COPERTE.**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

COCA, GEORGE

**Acțiunea civilă în procesul penal exercitat de unitățile
spitalicești / George Coca, Oana Lazăr. - Ed. a 2-a, rev. și adăug. -
București : Universul Juridic, 2015**

Bibliogr.

ISBN 978-606-673-596-4

I. Lazăr, Oana

347.922

343.1

REDACȚIE: tel./fax: **021.314.93.13**

tel.: **0732.320.666**

e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL tel.: **021.314.93.15**

DISTRIBUȚIE: fax: **021.314.93.16**

e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

Abrevieri

alin.	= alineat (ul)
art.	= articol(ul)
B. Of.	= Buletinul Oficial
C. A.	= Curtea de Apel
CEDO	= Curtea Europeană a Drepturilor Omului = Convenția europeană a Drepturilor Omului
dec.	= decizia
DEX	= Dicționarul explicativ al Limbii Române
ed.	= editura
ÎCCJ	= Înalta Curte de Casație și Justiție
lit.	= litera
L.	= legea
M. Of.	= Monitorul Oficial
NCC	= noul Cod civil (Legea nr. 287/2009)
NCP	= noul Cod penal (Legea nr. 286/2009)
NCPC	= noul Cod de procedură civilă (Legea nr. 134/2010)
NCPP	= noul Cod de procedură penală (Legea nr. 135/2010)
nr.	= numărul
O.G.	= Ordonanța Guvernului
O.U.G.	= Ordonanța de urgență a Guvernului
op. cit.	= opera citată
p.	= pagina
pct.	= punctul/punctele
st. pen.	= sentința penală
Trib.	= Tribunalul
TMB	= Tribunalul Municipiului București
UE	= Uniunea Europeană
VCP	= vechiul Cod penal
VCPP	= vechiul Cod de procedură penală

Cuvânt înainte

Această lucrare este apreciată de autori ca fiind un ghid orientativ de recuperare a cheltuielilor de spitalizare pricinuite de daunele aduse sănătății unor persoane prin săvârșirea unor fapte penale.

Din analiza conținutului acesteia apreciez că depășește limitele unui „ghid orientativ” și reprezintă un liant între reglementările legale și modalitatea de punere în practică a acestora, prin prezentarea unei bogate practici în domeniu.

Recuperarea cheltuielilor ocazionate de asistența medicală acordată de unitățile spitalicești ca urmare a daunelor aduse sănătății altei persoane, precum și daune din culpa sănătății proprii persoane, a reprezentat și reprezintă un aspect deosebit de important pentru sistemul de asigurări sociale de sănătate, având în vedere obiectivul principal al acesteia, de a asigura prestații în natură pentru boală și maternitate în limita fondurilor aprobate prin legile bugetare anuale.

Autorii analizează și sintetizează în lucrarea de față alături de reglementările din domeniul penal și civil și pe cele din domeniul asigurărilor sociale de sănătate, surprinzând caracteristicile specifice ale infracțiunilor în urma săvârșirii cărora părțile vătămate sunt internate în unitățile spitalicești și pentru care se impune recuperarea cheltuielilor de spitalizare.

În lucrare sunt prezentate spețe diverse și complexe, remarcând astfel pe de o parte faptul că, unul dintre autori a asigurat reprezentarea în instanță în cauzele penale în care Spitalul Universitar de Urgență Elias este parte civilă, iar pe de altă parte faptul că celălalt autor este un jurist la debut de activitate practică, care a abordat un domeniu pe cât de interesant pe atât de dificil și variat.

Cu toate că în accepțiunea mea nu este necesară o modificare a actualului cadru legal cu privire la acordarea calității procesuale de parte civilă în procesul penal caselor de asigurări de sănătate, întrucât în acest context nu ar mai putea fi recuperate cheltuielile efective ocazionate de asistența medicală acordată, ci doar cheltuiala standard pentru un caz rezolvat, salut inițiativa autorilor de a elabora această lucrare, o apreciez

a fi un pas important în procesul de recuperare de către unitățile spitalicești a cheltuielilor de spitalizare pricinuite de daune aduse sănătății unor persoane prin săvârșirea de fapte penale, iar tema abordată și conținutul o recomandă practicienilor în domeniu.

Liliana MIHAI

*Director, Direcția Juridic și Contencios Administrativ
Casa Națională de Asigurări de Sănătate*

Capitolul I

Introducere

Lucrarea de față este o reeditare, revăzută, adăugită și completată a primei ediții.

Apariția Legii nr. 187 din 2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286 din 2009 privind Codul penal (publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 757 din 12 noiembrie 2012), a Legii nr. 255 din 2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135 din 2010 privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale (publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 515 din 14 august 2013), precum și O.U.G. nr. 3 din 2014 pentru luarea unor măsuri de implementare necesare aplicării Legii nr. 135 din 2010 privind Codul de procedură penală și pentru implementarea altor acte normative (publicată în Monitorul Oficial Partea I nr. 98 din 7 februarie 2014) au adus o serie de modificări importante privind unele dintre instituțiile dreptului penal și dreptului procesual penal.

În demersul nostru am fost interesați de modul în care au fost incriminate infracțiunile pe care le-am analizat în prima ediție a lucrării, dar mai ales de noua abordare a unor instituții procesual penale cum ar fi: participanții în procesul penal, acțiunea penală, dar, mai ales, acțiunea civilă.

Toate aceste modificări au lăsat oarecum prima ediție a lucrării noastre lipsită de interes, deoarece au apărut, prin actele normative mai sus amintite, modificări de esență în ceea ce privește calitatea de parte civilă a unităților spitalicești în cadrul procesului penal, precum și o altă abordare a soluționării acțiunii civile alături de acțiunea penală.

Iată de ce am considerat ca fiind de bun augur reeditarea lucrării, dar în forma completată și actualizată.

Desigur că nici spețele prezentate în prima ediție a lucrării nu au rămas de actualitate. În acest sens, deși practica penală în materie este la început, asigurând reprezentarea Spitalului Universitar de Urgență Elias în cauzele penale în care este parte civilă am reușit să prezentăm spețe de mare actualitate și importanță în lucrarea de față, multe dintre ele fiind nepublicate.

De asemenea, am ținut cont și de ultimele modificări legislative în domeniul sănătății care au influență asupra demersului întreprins de noi.

Nu în ultimul rând, am avut în vedere temeul de drept privind răspunderea civilă delictuală pentru fapta proprie sau pentru fapta altuia prevăzute în noul Cod civil, iar spețele cuprind și o astfel de motivare.

Lucrarea, ca și prima ediție de altfel, cuprinde o parte teoretică fără de care, apreciem noi, nu se poate înțelege bine partea practică.

Ghidul de recuperare a cheltuielilor de spitalizare pricinuite de daune aduse sănătății unor persoane prin săvârșirea de fapte penale, este, evident, unul orientativ.

Suntem deschiși la critici, chiar le așteptăm, pentru că demersul nostru nu este decât unul care să vină în sprijinul practicienilor în acest domeniu.

Fără sprijinul conducerii Spitalului Universitar de Urgență Elias, unitate fanion, în opinia noastră, în domeniul asigurării asistenței medicale din România, lucrarea de față nu ar fi apărut.

Autorii

Capitolul II

Procesul penal. Generalități

În societate oamenii respectă regulile de conviețuire, adică normele juridice, fie din conștiință, fie de frica represaliilor. Iată de ce o bună funcționare a societății trebuie să se bazeze pe respectarea întocmai a normelor juridice civile, penale etc., deoarece numai respectul față de lege conduce la o ordine de drept adecvată.

Și, totuși, sunt și indivizi „certați” cu legea care nesocotesc normele juridice și creează o stare de instabilitate în societate, de nesiguranță. Evident că restabilirea ordinii de drept se impune.

În ceea ce privește demersul nostru interesează normele penale, adică acele reguli care ocrotesc cele mai importante valori ale societății.

Încălcarea legii penale conduce la un conflict între voința legiuitorului și cel care a avut conduita contrară normei penale de incriminare, iar acest conflict creează un raport juridic substanțial¹ în cadrul căruia statul are obligația și dreptul de a trage la răspundere penală pe cel care a încălcat legea penală, iar acesta trebuie să suporte consecințele nerespectării legii penale.

Numai statul, prin organele sale specializate, poate soluționa conflictul apărut între societate și infractor. Autoritatea judecătorească este cea care are dreptul de a soluționa litigiile de drept penal apărute în urma manifestărilor ilicite.

Importanța Autorității judecătorești este dată de reglementarea ei constituțională în Titlul III („Autoritățile publice”)², alături de Parlament, Președinte, Guvern și Administrația publică.

¹ V. Dongoroz, *Tratat de drept penal*, București, 1939, p. 707.

² Potrivit Capitolului VI, Secțiunea I, art. 124, 125 și 126 alin. (1)-(3) din Constituția României: „Justiția se desfășoară în numele legii. Justiția este unică, imparțială și egală pentru toți. Judecătorii sunt independenți și se supun numai legii. Judecătorii numiți de Președintele României sunt inamovibili, în condițiile legii. Propunerile de numire, precum și promovarea, transferarea și sancționarea judecătorilor sunt de competența Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile legii sale organice. Funcția de judecător este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior. Justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege. Competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute

Printre valorile sociale importante pe care le apără legea penală se află și proprietatea. Proprietatea este publică și privată. Prin proprietate publică în sensul noului Cod civil¹ înțelegem dreptul de proprietate ce aparține statului sau unei unități administrativ-teritoriale asupra bunurilor care, prin natura lor sau prin declarația legii, sunt de uz ori de interes public, cu condiția să fie dobândite prin unul dintre modurile prevăzute de lege.

Potrivit prevederilor legale², în ceea ce privește organizarea și funcționarea spitalelor, ele se clasifică după mai multe criterii.

Pentru demersul nostru interesează clasificarea în funcție de regimul proprietății.

În acest sens potrivit art. 171 alin. (3) din Legea nr. 95 din 2006 privind reforma în domeniul sănătății, spitalele se organizează și funcționează, în funcție de regimul proprietății, în:

- spitale publice, organizate ca instituții publice;
- spitale private, organizate ca persoane juridice de drept privat;
- spitale publice în care funcționează și secții private.

În demersul nostru ne interesează prima categorie, și anume spitalele publice organizate ca instituții publice.

O altă chestiune care trebuie stabilită este cea legată de modul de finanțare a acestor spitale.

Astfel, potrivit art. 188 alin. (1) din Legea nr. 95 din 2006 privind reforma în domeniul sănătății, spitalele publice sunt instituții publice finanțate integral din venituri proprii și funcționează pe principiul autonomiei financiare³. Veniturile proprii ale spitalelor publice provin

numai prin lege. Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, potrivit competenței sale.”

¹ Art. 858 NCC.

² Legea nr. 95 din 2006 privind reforma în domeniul sănătății, actualizată, publicată în M. Of. nr. 372 din 28 aprilie 2006.

³ Potrivit art. 188 alin. (2) și (3) din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății:

„(2) Prin autonomie financiară se înțelege:

a) organizarea activității spitalului pe baza bugetului de venituri și cheltuieli propriu, aprobat de conducerea unității și cu acordul ordonatorului de credite ierarhic superior;

b) elaborarea bugetului propriu de venituri și cheltuieli, pe baza evaluării veniturilor proprii din anul bugetar și a repartizării cheltuielilor pe baza propunerilor fundamentate ale secțiilor și compartimentelor din structura spitalului.

(3) Spitalele publice au obligația de a asigura realizarea veniturilor și de a fundamenta cheltuielile în raport cu acțiunile și obiectivele din anul bugetar pe titluri, articole și alineate, conform clasificății bugetare.”